

Sessió 6: És temps d'actuar - És sostenible el teu institut?

Autors: Ana Moreno i Borja Antolín

PER QUÈ fem aquesta activitat?

A la Sessió 6 volem que vosaltres fossiu els protagonistes. Si heu seguit a classe les cinc sessions anteriors, tindreu ara molta informació científica sobre el canvi climàtic i sobre altres crisis ambientals a les quals ens enfrontem (escassetat d'aigua, contaminació, acidificació dels oceans, etc). Ara us demanem que us activeu i que formeu part del canvi social que cal. COM???

Encara hi som a temps?

El meu impacte al planeta és massa alt?

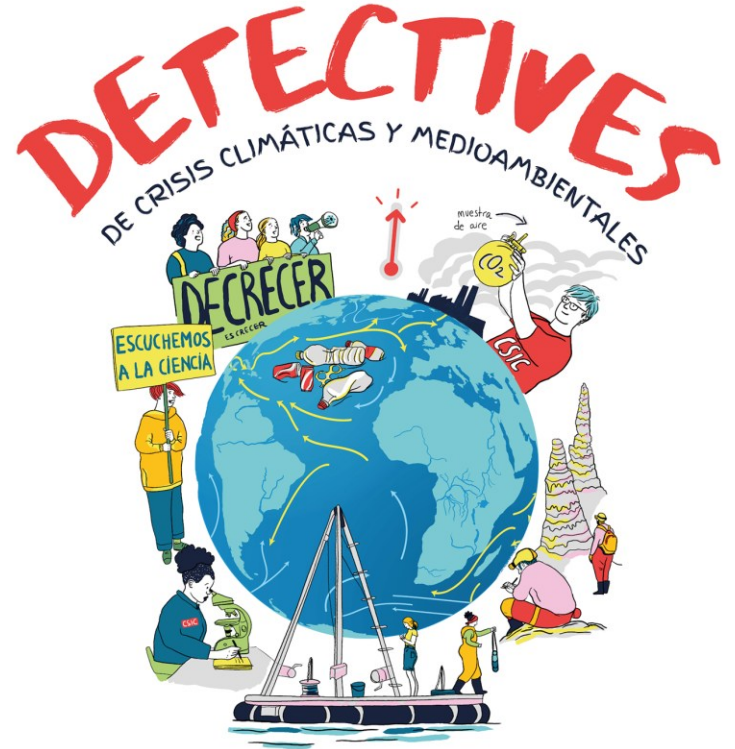
Què podem fer els joves?

Quina importància tenen les meves petites accions?

Vídeo 1. Introducción

<https://youtu.be/IWamy59qn10>

Què vam fer en aquesta Sessió?

1. Aprendre alguns conceptes....

Què és la petjada ecològica i què indica?

Què significa "ser sostenible"?

PRIMERA PART: Classificar activitats del nostre institut segons el seu impacte (alt, mitjà, baix) al planeta

SEGONA PART: 3, 2, 1.... acció!! Què podem canviar a l'institut perquè sigui més sostenible?

Vídeo 2. Conceptes bàsics

https://youtu.be/v3ur_MGEJnY

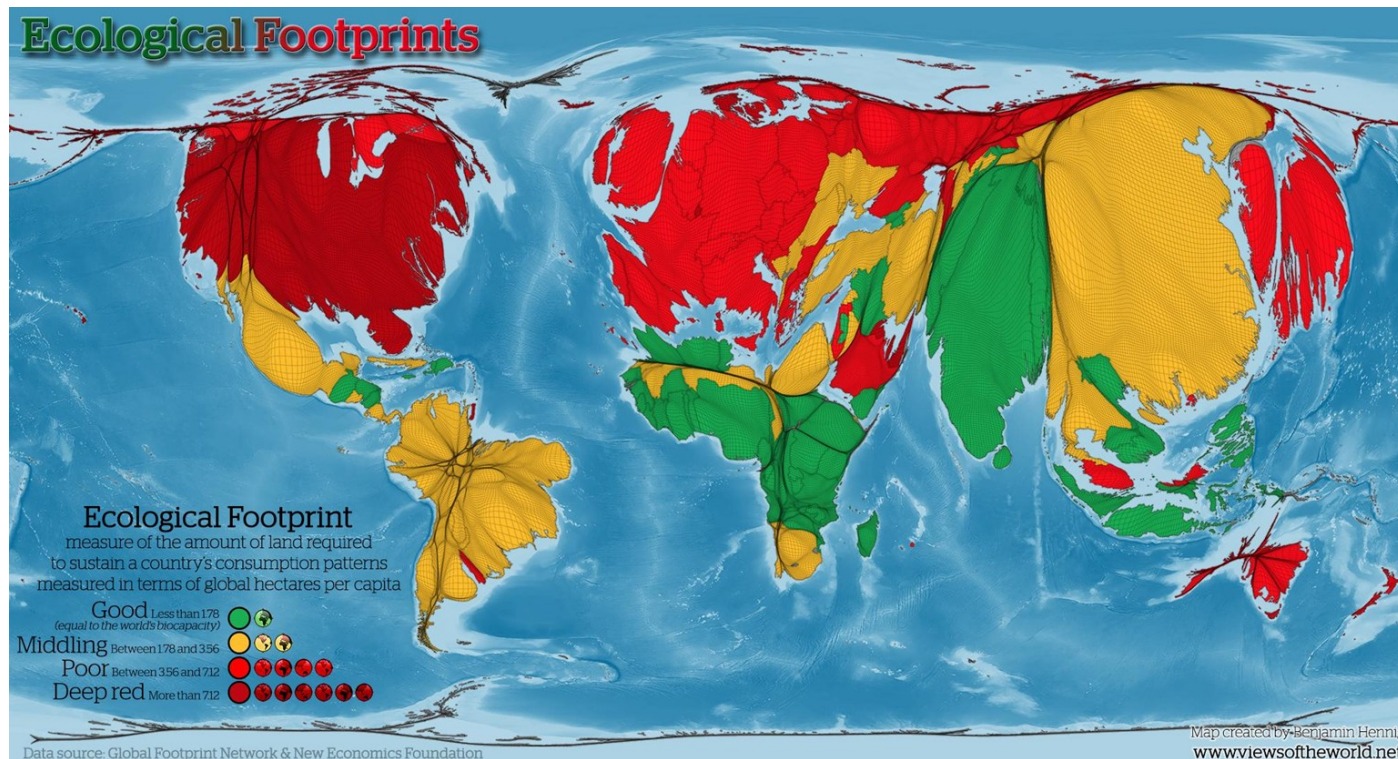
— 1 Alguns conceptes

La petjada ecològica és una mesura de l'impacte del nostre mode de vida en l'entorn. Ens parla de quantes hectàrees de terreny productiu necessita cada persona (o cada país) per produir els recursos utilitzats i per assimilar els residus produïts

Quant creus que estàs gastant tu cada any? Quina és la teva empremta?

És clar, no totes les persones tenim la mateixa empremta, depèn de com vivim i consumim. Per exemple, si vius a Espanya l'empremta és d'unes 3 ha/any mentre que als Estats Units puja a més de 8 ha/any. No obstant això, en països africans com Angola és menys d'1 ha/any. Aquest mapa "rar" representa cada país amb major o menor superfície segons la petjada ecològica del conjunt dels seus habitants. El color ens dona els valors en hectàrees per persona.

Huella ecológica de cada país:

<https://www.ecologistasenaccion.org/302036/documentos-nueva-cultura-de-la-tierra/>

ESTADOS UNIDOS 5

ESPAÑA 2,5

INDIA 0,7

GHANA 0,25

MEDIA DEL PLANETA 1,75

Haureu pogut comprovar que no totes les persones generen el mateix impacte al planeta. En el dibuix de l'esquerra hi ha representats el número de planetes que necessitaríem si tothom visqués com el país indicat.

Per exemple, si tothom visqués com vivim a Espanya necessitaríem "gastar" dos planetes i mig per produir els recursos que necessitem en un any!!

És clar que no podem seguir així.... Hem sobrepassat la capacitat de càrrega del planeta. Estem sobreexplotant els recursos disponibles i ho estem fent d'una manera desigual i injusta, amb habitants del planeta que viuen en la pobresa absoluta mentre d'altres esgoten els recursos bàsics sense donar temps a la Terra a regenerar-se.

La sostenibilitat es refereix a l' equilibri entre les activitats humanes i els recursos de l'entorn, de manera que se'n garanteixi la disponibilitat a llarg termini.

Per tant....

hem d'assolir un mode de vida sostenible per assegurar el nostre futur a la Terra

OBJETIVOS **DE DESARROLLO SOSTENIBLE**

L'Organització de les Nacions Unides (ONU) va establir els Objectius de Desenvolupament Sostenible, també coneguts com a **Agenda 2030**, que constitueixen un conjunt de 17 objectius globals interconnectats dissenyats per ser un pla per aconseguir un futur millor i més sostenible per a tothom.

T'apuntes a aconseguir-ho?

Pots calcular la teva petjada ecològica aquí

Web:

<https://www.footprintcalculator.org/home/es>

S

ARA ET TOCA A TU

Part primera de l' activitat

Vídeo 3. Explicació de les dues parts de la sessió

<https://youtu.be/-LXHjvXTLdw>

PRIMERA PART DE L' ACTIVITAT

Classificar activitats del nostre institut segons el seu impacte (alt, mitjà, baix) al planeta

Et proposem un repte. Et vam donar una llista d'accions relacionades amb la rutina del teu institut. Algunes es fan tots els dies i d'altres una vegada a la vida, però totes generen un impacte al planeta. Haureu de reflexionar junts per ordenar-les en tres grups:

- les que generen poc impacte, és a dir la seva petjada ecològica és baix
- les que tenen un impacte mitjà
- les que produeixen un impacte molt alt i per tant consumeixen molts recursos

Al final, feu una llista amb aquelles accions que penseu que poden generar que el vostre institut sigui més sostenible. Afegiu-hi totes les que se us ocorrin

Estàs preparat/ada?

Activitats relacionades amb el transport i la mobilitat

Com vas a l'institut?

A peu o en bici

En bus o tramvia

En cotxe familiar

Com va el professorat a l'institut?

En cotxe (individual o compartit)

En bici o a peu

Transport públic

Viatge fi de curs

Ens anem a París en avió

Recorrem Espanya en tren

Ens anem d'acampada al Pirineu

Com són les excursions i sortides?

Agafem l'autobús urbà o tramvia

Anem a peu o en bici

Ens anem en bus privat

**Transport i
mobilitat**

Activitats relacionades amb l' alimentació i residus

Dinar de l'esbarjo

Envasament en plàstic d'un sol ús

En paper d' alumini

Fem servir envasos reutilitzables

Menjador escolar

El menjar es cuina in situ

El menjar es porta de càtering

El menjar el porta cada alumne o de màquines de vending

Separació i reciclatge

No se separa residus

Separem només paper

Hi ha contenidors al pati per a tots els residus

Quin origen té el menjar que mengem?

Productors locals i de rodalia

Producte ecològic

Producte de supermercat gran

**Alimentació i
residus**

Activitats relacionades amb el consum d' energia i d' aigua

Il·luminació de l'institut

Llums LED i sensors de moviment

Llums LED, però gairebé sempre "on"

Els llums de sempre

Calefacció de l' institut

Gas o estufes elèctriques

Energia aerotèrmica o geotèrmica

No ho sé, però a l'hivern obrim finestres perquè fa calor

Consum energètic i d' aigua

Què tal és l'ús de l'aigua?

Les aixetes tenen control de cabal

Es reutilitzen aigües per al reg

Les aixetes no tanquen bé

Autoconsum i aïllament

En el meu "insti" tenim plaques solars

La nostra teulada té plantes per aïllar de la calor

Les finestres tanquen totes mal

Solucions a l' activitat

Baixa petjada ecològica	Mitja petjada ecològica	Alta petjada ecològica
La majoria dels alumnes anem a l'institut en peu o en bici	La majoria dels alumnes anem a l'institut en transport públic	La majoria dels alumnes anem a l'institut al cotxe familiar
El professorat, en la seva majoria, ve a l'institut a peu o en bici	El professorat, en la seva majoria, ve a l'institut en transport públic	El professorat, en la seva majoria, ve a l'institut en cotxe particular o compartit
Per al viatge de fi de curs ens anem d'acampada al Pirineu	Per al viatge de fi de curs recorrem Espanya en tren	Per al viatge de fi de curs ens anem a París en avió
Les excursions de l'institut són gairebé sempre a peu o en bici	Les excursions de l'institut són gairebé sempre en transport urbà (bus, metro, tramvia)	Les excursions de l'institut són gairebé sempre en autobús privat.
El menjar del menjador ve de productors locals i de rodalia	El menjar del menjador és ecològic	El menjar del menjador prové de productes comprats en grans supermercats

Solucions a l'activitat

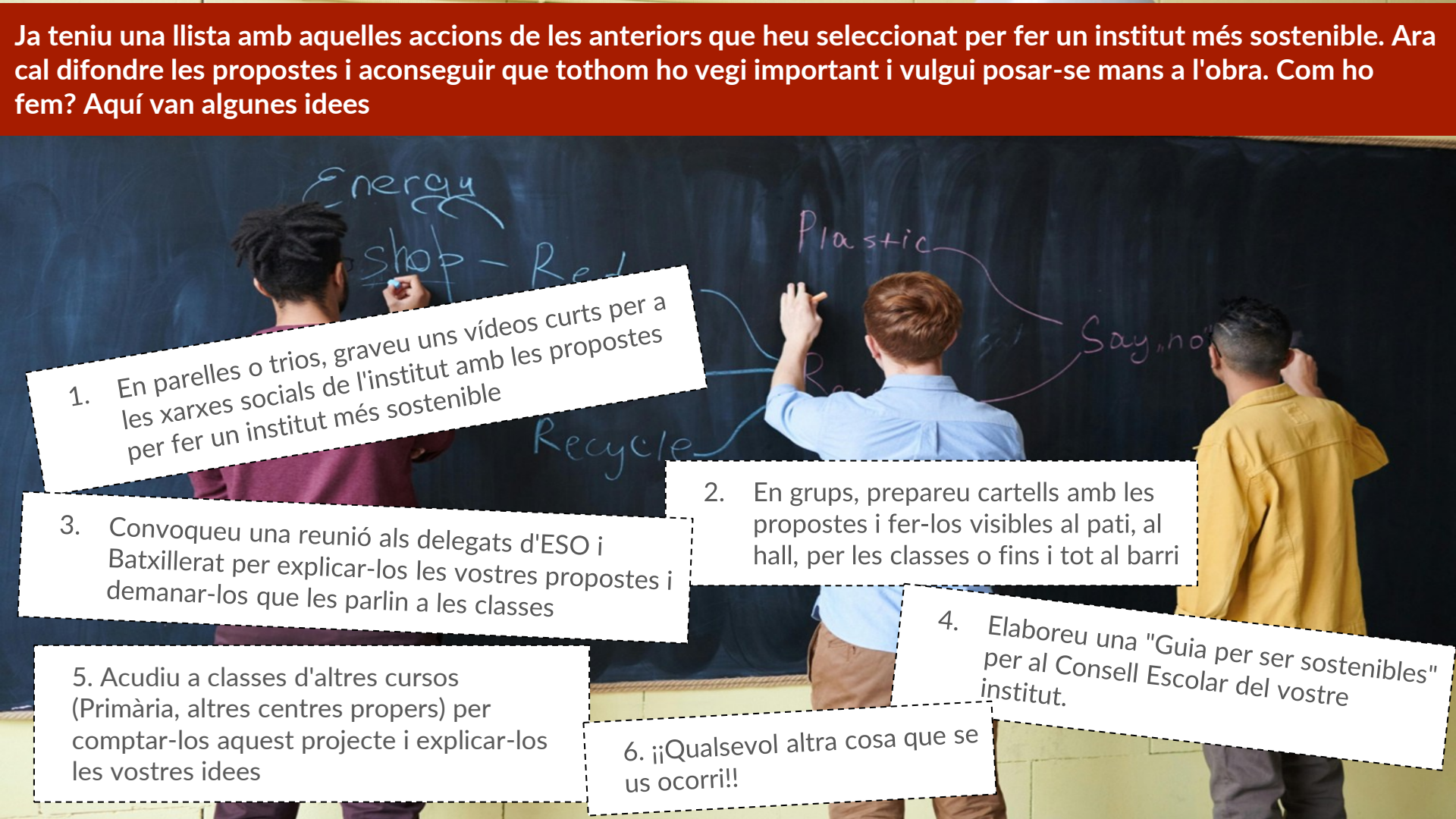
Baixa petjada ecològica	Mitja petjada ecològica	Alta petjada ecològica
Es reutilitzen aigües per al reg	Les aixetes tenen control de cabal	Les aixetes no tanquen bé
Ens escalfem amb aerotèrmia o geotèrmia	Ens escalfem amb caldera de gas o estufes elèctriques	No sé com és la calefacció però a l'hivern obrim finestres perquè fa molta calor
En el meu "insti" tenim plaques solars per generar l'electricitat que consumim	La nostra teulada té plantes per aïllar de la calor	Les finestres tanquen totes mal
Tenim llums LED i sensors de moviment	Tenim llums LED, però gairebé sempre "on"	Ens il·luminem amb els llums de sempre
Per al dinar de l'esbarjo fem servir envasos reutilitzables	El dinar als esbarjos està envasat en plàstic i/o paper d'alumini	El dinar als esbarjos està envasat en plàstic i/o paper d'alumini
El menjar del menjador escolar es cuina in situ	El menjar del menjador escolar es porta de càteríng	No hi ha menjador escolar, només màquines de vending
Hi ha contenidors al pati per a tots els residus	Només separem paper per reciclar	No se separen residus, no hi ha reciclatge

SEGONA PART DE L' ACTIVITAT

**Què podem canviar a l'institut perquè sigui més sostenible?
Busquem propostes!!**

Ja teniu una llista amb aquelles accions de les anteriors que heu seleccionat per fer un institut més sostenible. Ara cal difondre les propostes i aconseguir que tothom ho vegi important i vulgui posar-se mans a l'obra. Com ho fem? Aquí van algunes idees

The background image shows three students from behind, standing in front of a large black chalkboard. The student on the left is writing 'Energy shop - Red' in white chalk. The student in the middle is writing 'Plastic' and 'Recycle' in white chalk, with lines connecting them. The student on the right is writing 'Say no' in white chalk. The text boxes are overlaid on the image, providing ideas for how to spread these proposals.

1. En parelles o trios, graveu uns vídeos curts per a les xarxes socials de l'institut amb les propostes per fer un institut més sostenible

3. Convoqueu una reunió als delegats d'ESO i Batxillerat per explicar-los les vostres propostes i demanar-los que les parlin a les classes

5. Acudiu a classes d'altres cursos (Primària, altres centres propers) per comptar-los aquest projecte i explicar-los les vostres idees

2. En grups, prepareu cartells amb les propostes i fer-los visibles al pati, al hall, per les classes o fins i tot al barri

4. Elaboreu una "Guia per ser sostenibles" per al Consell Escolar del vostre institut.

6. ¡¡Qualsevol altra cosa que se us ocorri!!

I recorda alguns dels consells de la gran biòloga Jane Goodall

"El que fas marca la diferència, i has de decidir quin tipus de diferència vols marcar"

EL CANVI ÉS POSSIBLE QUAN LES PERSONES
ACTUEN MOGUDES PER ALLÒ EN QUÈ CREUEN

"Pensa cada dia en les conseqüències de les teves accions, en el que menges, el que compres, en quin mitjà et mous! Aquests detalls tenen un gran significat"

Si vols saber més....

Pàgines web amb informació extra:

<https://www.miteco.gob.es/es/ceneam/exposiciones-del-ceneam/exposiciones-itinerantes/huella-ecologica.html> Pàgina del MITECO amb conceptes sobre sostenibilitat i materials educatius

<https://www.ecologistasenaccion.org/302036/documentos-nueva-cultura-de-la-tierra/> Activitats per fer a classe i reflexionar sobre el nostre impacte al planeta

Persones que hi han participat

Borja Antolín,
Professor d'Institut
públic a Saragossa

Ana Moreno, Investigadora
del IPE-CSIC

Idea de l'activitat inspirada en "Nova cultura de la Terra", de Charo Morán - Ecologistes en Acció

